

Anna Matysek

Zakład Zarządzania Informacją
Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej
Uniwersytet Śląski w Katowicach
e-mail: anna.matysek@us.edu.pl

Konferencja „Architektura informacji jako dyscyplina akademicka (AIDA)” (Kraków, 5–6 czerwca 2018 r.)

W dniach 5–6 czerwca 2018 r. na Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie odbyła się konferencja „Architektura informacji jako dyscyplina akademicka (AIDA)”. Jej celem była wymiana doświadczeń i pomysłów dotyczących kształcenia w zakresie architektury informacji (AI), użyteczności, grafiki informacyjnej oraz projektowania informacji. Organizatorem wydarzenia był Instytut Nauk o Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Oficjalnego otwarcia dokonał rektor Uczelni Kazimierz Karolczak. Następnie gości przywitani Michał Rogoż, dyrektor Instytutu Nauk o Informacji, oraz Stanisław Skórka (Instytut Nauk o Informacji, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie), którzy wprowadzili w tematykę konferencji.

Sesję plenarną *The World Trends of Information Architecture* poprowadził Jacek Tomaszczyk. Wystąpili w niej dwaj goście zagraniczni: Peter Morville (*About*) i Andrea Resmini (*Andrea*). P. Morville jest współautorem jedynej przetłumaczonej na język polski książki o architekturze informacji, pt. *Architektura informacji w serwisach internetowych* (Rosenfeld, Morville, 2003) oraz współzałożycielem The Information Architecture Institute (Instytut Architektury Informacji) (*Information*). A. Resmini (*Andrea*) to współzałożyciel i redaktor naczelny czasopisma „Journal of Information Architecture”, a także współzałożyciel Architecta – włoskiego stowarzyszenia architektów informacji.

P. Morville w wystąpieniu pt. *Understanding Information Architecture* wspominał o swoich pierwszych działaniach w ramach AI (przeprojektowanie strony internetowej Biblioteki Kongresu w Waszyngtonie) i początkach samej dyscypliny, podkreślając, że ludzie kategoryzowali i klasyfikowali obiekty, zanim zaczęli mówić. Nawiązując do swoich książek: *Interwingled* (Morville, 2014) i *Planning for Everything* (Morville, 2018), ukazał interdyscyplinarne korzenie AI, w jaki sposób wszystko, od kodu po kulturę, jest ze sobą połączone, oraz jak wykorzystać tę wiedzę, by lepiej planować przyszłość. A. Resmini wygłosił referat pt. *The Ethics and Politics of Information Architecture*. Skupił się w nim na zmianach w zakresie architektury informacji w ciągu ostatnich 20 lat, przechodząc od zadań związanych z projektowaniem stron internetowych do projektowania wszelkich przestrzeni informacyjnych, gdzie nie potrzebujemy już fizycznych obiektów, wystarczy, że jesteśmy podłączeni do internetu. Podkreślił, że rolą architektury informacji w świecie, w którym cyfrowość przenika się z fizycznością, jest organizowanie ciągłej, zintegrowanej przestrzeni o nieskończonych możliwościach.

Sesję drugą, zatytułowaną *Directions of Information Architecture Development as an Academic Discipline*, poprowadziła Jadwiga Woźniak-Kasperek. S. Skórka w referacie pt. *Multidisciplinary paradigms in information architecture* przedstawił fundamentalne założenia AI oraz poddał analizie koncepcję pola badawczego tej dyscypliny, wywodzącego się z innych dziedzin (m.in. filozofii, informatologii, inżynierii oprogramowania, architektury i komunikacji społecznej). Marcin Roszkowski wygłosił referat pt. *Every representation is an interpretation – a hermeneutical approach to information architecture* poświęcony roli interpretacji w architekturze informacji. Prelegent podkreślił, że postrzeganie przestrzeni informacyjnych w środowisku cyfrowym jest zdeterminowane konstruktem pojęciowym: użytkownik – zawartość – kontekst. Zbigniew Osiński, autor referatu pt. *Visualization of information as a competence and an education method in the information architecture course*, podzielił się swoimi doświadczeniami i pomysłami dotyczącymi metod prowadzenia zajęć z zakresu wizualizacji informacji. Barbara Kamińska-Czubała wystąpiła z referatem pt. *Qualitative research as a support for information architecture*, w którym omówiła metodykę prowadzenia badań jakościowych technikami wywiadu narracyjnego, zogniskowanego wywiadu grupowego i testów użyteczności wykorzystanych podczas przygotowywania prac licencjackich przez studentów architektury informacji na Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Ostatni referat sesji,

Intellectual property in digital communication in the education of information architects, wygłosili M. Rogoż i Iwona Pietrzakiewicz. Prelegenci próbowali odpowiedzieć na pytanie, czy podczas podstawowego kursu z zakresu ochrony własności intelektualnej przekazywane są wystarczające informacje w zakresie przetwarzania informacji w środowisku cyfrowym.

Kolejną sesję, *Problemy badawcze architektury informacji*, moderowała Mariola Antczak. Jako pierwszy głos zabrał Piotr Marcinkowski z firmy Aleph, który omówił nowy interfejs multiwyszukiwarki Primo. Następnie Wiesław Babik przedstawił referat pt. *Rola słów kluczowych w architekturze informacji*, w którym skupił się na specyficznych funkcjach i zadaniach słów kluczowych we współczesnych systemach informacyjno-wyszukiwawczych. J. Tomaszczyk w referacie pt. *Problemy terminologiczne architektury informacji* zaakcentował rolę terminologii w nauce i działalności praktycznej oraz omówił wybrane problemy terminologiczne związane z przejmowaniem angielskich terminów do polskiej terminologii architektury informacji. Ostatni referat, zatytułowany *Sztuka zarządzania informacją. Deklaratywne i rzeczywiste przygotowanie do indywidualnego zarządzania informacją*, wygłosiła Hanna Batorowska. Zaprezentowała w nim wyniki badań przeprowadzonych wśród studentów na temat postrzeganej przez nich własnej skuteczności w zakresie indywidualnego zarządzania informacją oraz ich rzeczywistych kompetencji wynikających z oceny wystawionej respondentom na podstawie wykonanych zadań praktycznych.

Sesje czwarta, piąta i szósta odbywały się równolegle. W sesji czwartej, *Metody badań AI*, prowadzonej przez H. Batorowską, z referatami wystąpili:

- Robert Statkiewicz (*Od totemów do etykiet internetowych. Etnografia i antropologia jako narzędzia badania architektury informacji*);
- Magdalena Koziak-Podsiadło (*Programowanie procesu projektowego architektów informacji*);
- Adam Szalach (*Eyetracking jako metoda badania użyteczności portali e-learningowych*);
- Michał Sikora (*Zastosowanie okulografii w badaniach interfejsów użytkownika*).

Sesja piąta, moderowana przez M. Rogoża, dotyczyła praktycznych zastosowań architektury informacji. Wśród prelegentów znaleźli się:

- Piotr Andrusiewicz (*Meandry architektury informacji serwisu internetowego na przykładzie strony Huba.news*);
- Tomasz Więcek (*Ocena jakości mobilnych wersji serwisów internetowych wybranych bibliotek akademickich*);

- Natalia Pamuła-Cieślak (*Architektura informacji polskich platform czasopiśmiennictwa otwartego*);
- Sabina Kwiecień (*Architektura informacji a prasa codzienna XIX i XX wieku*).

Podczas sesji szóstej, prowadzonej przez S. Skórkę, omawiano problemy kształcenia architektów informacji i prezentowano ofertę edukacyjną w polskich uniwersytetach. Referaty zaprezentowali:

- Anita Has-Tokarz i Renata Malesa (*Kształcenie w zakresie AI w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS w Lublinie – doświadczenia i wyzwania*);
- Mariusz Jarocki (*Architektura informacji a umiejętności informatyczne – próba oceny programu nauczania na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu*);
- M. Antczak, Grzegorz Czapnik i Zbigniew Gruszka (*Koncepcja postrzegania architektury informacji w projekcie kierunku Informatologia z biznesowym językiem angielskim w Uniwersytecie Łódzkim*);
- Anna Matysek (*Architektura informacji – nowy kierunek studiów w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego*).

Drugiego dnia rano odbywały się sesje równoległe. Sesję siódmą: *Wybrane problemy dydaktyki AI* prowadziła Ewa Głowacka, a sesję ósmą: *Problemy projektowania środowisk informacyjnych* moderował W. Babik. W sesji dotyczącej dydaktyki głos zabrali:

- Hanna Gaweł (*Wizualizacja niepewnych, niekompletnych i brakujących danych*);
- Przemysław Paliwoda (*Graficzny interfejs danych liczbowych i statystycznych – zagadnienia projektowania na przykładzie efektów warsztatów ze studentami kierunków projektowych*);
- Marta Czus (*Od M. Deweya do L. Rosenfelda i P. Morville'a: architektura informacji w ujęciu informatologicznym*);
- Beata Langer (*Nauka o informacji w kształceniu akademickim architektów informacji*).

Natomiast w sesji dotyczącej projektowania środowisk informacyjnych wystąpili:

- Aleksander Radwański (*MARC w architekturze informacji – doświadczenia firmy MOL w konsolidacji katalogów bibliotecznych*);
- Kamil Stępień (*Wyszukiwanie odwrotne. Sposoby organizacji i prezentacji obrazów cyfrowych w sieci WWW*);
- Aleksandra Sojczyńska (*Świadomość nieświadomego. Znaczenie „UX MIND TRICKS” w podejmowaniu przez użytkownika decyzji zakupowych on-line*);

– Karolina Jaworska (*Projektowanie przestrzeni informacyjnej – przykład nowej strony internetowej „Polskiej Bibliografii Literackiej”*).

Sesja dziewiąta, *Inspiracje: przegląd studenckich projektów*, moderowana przez Marka Kolasę, stanowiła okazję do prezentacji najciekawszych prac studentów architektury informacji polskich ośrodków akademickich. Arkadiusz Miącz, Damian Barszcz, Adrian Boreński, Milena Prazmo i Marek Chwedczuk omówili wybrane przykłady projektów i prac studentów kierunku architektura informacji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Ewa Leś przestawiła koncepcję identyfikacji wizualnej tematycznych tras rowerowych w Krakowie. Magdalena Miś przygotowała wystąpienie pt. *Infografika – wizualny komunikat przyszłości*, a Wiktoria Jamróż wygłosiła referat pt. *Budowanie identyfikacji wizualnej za pomocą plakatu. Architektura informacji a neuroestetyka*.

Ostatnia sesja konferencji, *Kompetencje absolwentów a oczekiwania pracodawców*, była prowadzona przez B. Kamińską-Czubałę, E. Głowacką, Małgorzata Kisilowska i Magdalena Paul w referacie pt. *Kompetencje informacyjne studentów: samoocena i ocena przydatności. Badania porównawcze* zanalizowały wyniki badań kompetencji informacyjnych polskich studentów kierunków informatologicznych, historii i dziennikarstwa. Magdalena Cyrklaff-Gorczyca wygłosiła referat pt. *Kompetencje miękkie architekta informacji. Potrzeby rynku pracy a opinie studentów*. Kolejna prelegentka, Julia Irmina Hladyj w wystąpieniu pt. *Świadomość pracodawców na temat profilu absolwenta architektury informacji* omówiła wyniki ankiet dotyczących kompetencji i roli architektów informacji. Ankiety te przeprowadzono wśród przedstawicieli dużych firm działających na polskim rynku. Ostatni z referatów, *Kształtowanie kompetencji wizualnych przyszłego Architekta Informacji*, wygłosiła Małgorzata Lebda. Powołując się na liczne przykłady, prelegentka przedstawiła problem *visual literacy* (alfabetyzmu wizualnego) i konieczności jego kształtowania wśród studentów.

Wygłoszone referaty i liczne dyskusje mogły stanowić okazję do refleksji nad kierunkami rozwoju architektury informacji i kształceniem architektów informacji, mogły też być źródłem inspiracji w zakresie innowacyjnych metod dydaktycznych, rozwoju teorii i badań naukowych obejmujących projektowanie przestrzeni informacyjnych zgodnych z potrzebami użytkowników. Na zakończenie organizatorzy zapowiedzieli organizację kolejnej konferencji w celu pogłębiania integracji środowiska dydaktyków, naukowców, studentów i osób zainteresowanych rozwojem architektury informacji jako dyscypliny akademickiej.

Literatura

- About Peter Morville. Pobrane z: <https://semanticstudios.com/about/> (30.07.2018).
- Andrea Resmini. Pobrane z: <http://andrearesmini.com/about/> (30.07.2018).
- Information Architecture Institute. Pobrane z: <https://www.iainstitute.org/> (30.07.2018).
- Morville, P. (2014). *Intertwined: Information Changes Everything*. Michigan: Semantic Studios.
- Morville, P. (2018). *Planning for Everything: The Design of Paths and Goals*. Michigan: Semantic Studios.
- Rosenfeld, L., Morville, P. (2003). *Architektura informacji w serwisach internetowych*. Gliwice: Helion.

Tekst wpłynął do redakcji 31 lipca 2018 r.